

שיחת השבוע

חב"ד
כל הלב לכל אחד

יוצא לאור על-ידי
צעירי אגודת חב"ד – המרכז
עורך: מנחם ברוד
יו"ר: הרב יוסף יצחק אהרונוב

ספרים חדשים

נר למשיחי

מאת הרב טוביה בלוי
בהוצאת חזק

עיונים בספר התניא, בעקבות שיעורים שמסר המחבר. בחלק השני הערות לפי סדר הפרקים. 340 עמ'. טל' 03-9606018.

בין הדגים לזמירות

מאת הרב זלמן רודרמן
בהוצאת המחבר

סיפורים לשולחן השבת והחג, בצירוף אמרות ופירושים, לפי סדר הפרשיות והמועדים. סגנון קולח ומושך לב. שלושה כרכים. 1119 עמ'. טל' 1-700-704120.

לחם הביכורים

מאת רבי שאול הכהן
בהוצאת מכון אורות הנאמן

כללי הדקדוק של לשון הקודש. המחבר חי לפני כ-250 שנה, וזו מהדורה חדשה של ספרו. 620 עמ'. טל' 050-2520620.

אירוע לב

מאת ברוריה פלונצ'ק
בהוצאת המחברת

פרקי יומן של אישה שהתלוותה לבעלה החולה לניתוח בחו"ל. סיפור שכולו אמונה ותודה לבורא. 230 עמ'. טל' 052-2238300.

זמני השבוע

נירוק	דטויט	מיאמי	לוס אנג'לס
4:13	4:44	5:16	4:29
5:17	5:49	6:12	5:28

המולד: אור ליום שני, 10 בערב ו' 31 דקות
ראש חודש טבת: ביום השני וביום השלישי

319 בתי חב"ד מוקד חב"ד
לשירותכם *3770

כתובת המערכת: ת"ד 14 כפר חב"ד 6084000
טל' 729-72-2770100 • פקס 729-3-9606169
www.chabad.org.il • chabad@chabad.org.il
אין המערכת אחראית לתוכן המודעות ולכשרות

נא לשמור על קדושת הגיליון

עץ חסון או חולות נודדים

העם היהודי קיים אך ורק בזכות הנחישות ואי הכניעה ללחצים. העמידה העקשנית תגבר על הסערות החולפות

אור החנוכה מאיר את דרכנו. בזכות הנחישות (צילום: מגדי הכטמן)

חיים מלאים עימותים בין האמונות הפנימיות שלנו ובין הלחצים מצד העולם הסובב אותנו. הלחצים האלה מעמידים במבחן את ערכינו ואת דבקותנו באמונתנו. בנקודה הזאת יכול להישמע קולו של ההיגיון הפרגמטי האומר שאי אפשר ללכת עם הראש בקיר ושחובה להגמיש את האמונות והערך כים לנוכח המציאות. מנגד לוחש קול פנימי בנפשנו שזה בדיוק רגע המבחן, שבו עלינו להוכיח את נחישותנו ואת דבקותנו במערכת הערכים שבה אנחנו מאמינים.

אלא דבקו באמונתם והפגינו עמידה עקשנית ונחושה, בלי לוותר על קוצו של יו"ד. הם הוכיחו שכאשר יהודים עומדים על אמונתם בנחישות ובמסירות נפש, מתחולל הנס, והקב"ה מתייבב לימינם של המעטים והחלשים ומנחיל להם ניצחון על הרבים והגיבורים.

אתגרים בימינו

גם בימינו נדרשים צאצאי החשמונאים לעמוד בפני לחצים. לפעמים אלה לחצים מצד העולם, התובע מאיתנו לוותר על ארצנו ועל נחלת אבותינו ולמוסרה לזרים. לעיתים הלחץ בא מתוכנו, מיהודים שאיבדו את אורך הנשימה והם רוצים 'שקט', בלי להבין שדווקא הוויתורים והנסיגות מרחיקים את השקט.

רבים מתמודדים עם לחצים מעין אלה בחייהם הפרטיים. האם לדבוק ברמת ההקפדה על הכשרות בשעה שהחברים לעבודה מזמינים אותך להצטרף? האם לקום באמצע פגישה כדי להתפלל תפילת מנחה? האם לשמור על שפה נקייה או להתפתות לאמץ את סגנון הדיבור המקובל בקרב החברה?

חנוכה מאיר לפנינו את הדרך ומלמד כי העם היהודי קיים אך ורק בזכות הנחישות ואי הכניעה ללחצים. העמידה העקשנית תגבר על הסערות החולפות. עץ האמונה היהודית יוסיף לעמוד גם ברוחות בנות ימינו, כשם שעמד בטלטלות אלפי שנות הקיום היהודי.

אם תרצו, זה ההבדל בין חולות נודדים ובין עץ חסון בעל שורשים עמוקים. החולות נכנעים לרוח ומתפזרים לכל עבר. הם 'פרגמטיים', אבל לא נשאר מהם דבר. לעומתם, העץ החסון נאחז באדמה בכל נימי שורשיו, מוכן לעבור סערות וטלטלות, ודווקא הרוחות הסוערות גורמות לו להעמיק את שורשיו ולחזק את אחיזתו. וכאשר הסערה חולפת מתברר שהחולות נעלמו, אבל העץ נשאר על עומדו.

המיעוט הנחוש

זה למעשה סיפורם של ימי החנוכה. גם בימים ההם טענו בשם ה'פרגמטיות' כי אי אפשר לעם ישראל להיות מנותק מהעולם המודרני. השקפה זו גרמה למקצת העם להכניע ראש לפני התרבות ההלניסטית, ולמקצתו אף לאמצה ולהכניסה לתוך ירושלים. אלה נקראו מתיוונים.

ההתקוממות נגד האימפריה היוונית הייתה אף היא מעשה חסר סיכוי במונחים פרגמטיים. החשמונאים היו מעטים מול רבים לא רק לעומת היוונים, אפילו בתוך העם היהודי הם היו מיעוט חלש. העילית השלטונית, החברתית והתרבותית, בתוך העם היהודי, נמנתה עם המתיוונים. בידי החשמונאים לא היו כוח, עוצמה ואהדה ציבורית.

אבל לחשמונאים היו אמונה ונחישות. היה ברור להם שכניעה לרוחות הזמן פירושה חיסולו של העם היהודי. הם לא שקלו שיקולים פרגמטיים,

הגזרה שהביאה עלייה

היהודיים, וכאשר ראו שלמעשה היהודים מוסיפים לקרוא ענייני תורה בציבור, היו אמורים לאסור גם את קריאת ההפטרות.

לגויים אין שליטה

אלא שכפי שהוסבר לעיל, הגויים אינם יכולים לגזור גזרות על בני ישראל, כי יהודים אינם נתונים לשליטתן של אומות העולם. הגזרה למטה הייתה השתקפות של גזרה למעלה, והגזרה למעלה הייתה על קריאה בתורה בלבד ולא על קריאה בנביאים. לכן גם למטה אסרו היוונים את הקריאה בתורה והתירו את הקריאה בנביאים.

מכאן עולה הכוח העצום שיש לבני ישראל להתמודד עם ניסיונות וקשיים. גם בזמן הגלות אין לגויים שליטה אמיתית על עם ישראל. כאשר יהודים עומדים בתוקף על ענייני היהדות, בכוחם לגבור על כל הקשיים, ואף להביא לידי כך שאומות העולם יסייעו להם, בבחינת "והיו מלכים אומנייך".

(התועודות תשמ"ג, כרך ב, עמ' 922)

אמרת השבוע

פודה ומציל

בימיו של רבי שלמה מקרלין היה יהודי שהוטד ממחשבות פסולות, והוא לא הצליח להיפטר מהן. הוא ביקש עצה מאחד הרבנים המפורסמים, וזה אמר לו: "אין בכוחי לעזור לך, אבל כדאי שתלך אל רבי שלמה מקרלין והוא ישיעך".

הגיע היהודי אל רבי שלמה בשעת הדלקת נרות חנוכה. מנהגו של הצדיק היה לקרוא את כל ספר התהילים מול הנרות הדולקים. עמד האיש וחיכה שרבי שלמה יסיים את הקריאה.

כשהגיע רבי שלמה לפסוק "ויפרקנו מצרינו כי לעולם חסדו" טפח על כתפו של היהודי וקרא: "מאמין אתה שבכוחו של הקב"ה לפדות מכל הצרות והקליפות?". השיב האיש בחיוב, ומאותו רגע נפטר מכל המחשבות הרעות, כאילו לא היו.

פתגם חסידי

"האור שנגנז בששת ימי בראשית מאיר בשעת הדלקת נרות חנוכה. לכן יש לשבת ליד הנרות חצי שעה אחרי ההדלקה" (רבי פינחס מקוריץ)

שהחלופה הזאת פחותה לעומת הקריאה בתורה, אך האמת היא שהקריאה בנביאים יש בה מעלה יתרה.

חז"ל אומרים: "חביבין דברי סופרים מדברי תורה". הטעם לכך הוא, שבני ישראל מקורם בדרגה גבוהה יותר מהתורה, וכדברי חז"ל, שמחשבתם של ישראל קדמה לכול, אפילו לתורה. לכן החלופה שנוצרה על-ידי רצונם של יהודים להמשיך את הקשר עם הקב"ה, בצורת הקריאה בנביאים - מבטאת דרגה עליונה יותר בחביבותם של ישראל, ועל-ידי כך גם נתבטלה הגזרה עצמה.

למה התירו

בכך יובהר דבר תמוה ביותר: הלוא כאשר בני ישראל החליפו את הקריאה בתורה בקריאה בהפטרות, לא עשו זאת בהיחבא, אלא בפרהסיא, בבתי הכנסת, ביום השבת, באותו זמן שבו התקיימה הקריאה בתורה, שנאסרה על-ידי המלכות.

כיצד ייתכן שהיוונים לא אסרו את הקריאה בהפטרות? הלוא הם הכירו את ספרי הקודש

קריאת ההפטרות היא תקנת חכמים, שנולדה בעקבות גזרה. היוונים, 'מלכות הרשעה', גזרו על בני ישראל שלא לקרוא בתורה, וכתחליף לכך תיקנו חכמים לקרוא פסוקים מספרי הנביאים העוסקים בעניינים הדומים לפרשת השבוע.

ברור לגמרי שהסיבה האמיתית לגזרה אינה מפני שכך גזרו היוונים, שכן לשום מלכות אין שליטה ממשית על בני ישראל, במיוחד כאשר היהודים קשורים עם התורה, שכן התורה מאחדת את עם ישראל עם הקב"ה. על-אחת כמה וכמה כשמדובר בגזרה שנועדה לפגוע ישירות בתורה עצמה. הלוא התורה היא יסוד העולם כולו, כפי שאומרים חז"ל שהקב"ה הסתכל בתורה ועל-פיה ברא את העולם. ברור אפוא שזו הייתה גזרה מלמעלה, שהתבטאה כאן למטה על-ידי היוונים.

חלופה לעילא

לנוכח הגזרה נאלצו בני ישראל למצוא חלופה לקריאה בתורה, ועשו זאת על-ידי הקריאה בספרי הנביאים. לכאורה אפשר לחשוב

מן המעיין

חנוכה | מאת הרב אליעזר ברוד

בחנוכה קופצים

השולחן ערוך בהלכות חנוכה מתחיל לפרט מיד את ההדלקה בדרך של 'מהדרין מן המהדרין', ואין הוא מפרט תחילה את הדין הרגיל ודין מהדרין. כי בחנוכה אפשר להגיע למדרגות גבוהות שלא על-פי הסדר הרגיל והטבעי. בחנוכה אפשר לקפוץ היישר אל המדרגות הגבוהות של 'מהדרין מן המהדרין'.

(רבי אברהם מרדכי מגור)

אור הפנים

על-ידי חנוכה נתגלה אור הפנים בבחינת "יאר ה' פניו אליך ויחונך". חנוכה מרעיף אור אין-סוף על הנשמה.

(לקוטי מהר"ן)

לילה של ניסים

זמן ההדלקה הוא משתשקע החמה. יום מסמל את הנהגת העולם בטבעו ובמנהגו, ואילו לילה מורה על הניסים שמעל הטבע. לכן נס חנוכה קשור עם הלילה.

(המהר"ל)

סגולה לחיים

"לשנה אחרת קבעום ועשאו ימים טובים בהלל והודאה" (שבת כא). ימי חנוכה הם ימי סגולה ותרופה לחיים, כי קבעום להלל, ונאמר בו "לא המתים יללו ייה".

(חידושי הרי"ם)

אמונה והבנה

"הלל והודאה" (שבת כא). לא דיי בהודאה בלבד, שזה כוח האמונה וההודיה, אלא צריך להיות גם 'הלל' - השגה והבנה באלוקות, בבחינת "דע את אלוקי אביך ועבדהו בלב שלם".

(אגרות קודש)

חיבה מלמעלה

בני ישראל הגיעו בימי החנוכה לעבודה שלמעלה מטעם ודעת, בבחינת מסירות נפש. לכן הראו להם חיבה מיוחדת מלמעלה. אף-על-פי שמותר היה להדליק את הנרות בשמן טמא, מפני כמה וכמה טעמים, מצאו פך של שמן טהור בדרך ניסית שלמעלה מטעם ודעת.

(הרבי מליובאוויטש)

השמש מתעלה

מקומו של השמש למעלה משאר הנרות, שכן מי שמדליק את "נר ה' נשמת אדם" של חברו מתעלה לדרגה נעלית אף ממדרגתו של האדם שאת נשמתו הדליק.

(לקוטי שיחות)

ביטול חמימות העולם

"נר חנוכה מצוותה משתשקע החמה" (שבת כא). המצווה - ההתחברות עם הקב"ה, שנוצרת על-ידי הדלקת נר חנוכה, מביאה לידי "שתשקע החמה" - השקעת וביטול החמימות בענייני העולם.

(ספר השיחות תרצ"ו)

רצועה מאליהו

חורף תשל"ד, הימים שאחרי מלחמת יום הכיפורים. הדריכות טרם התפוגגה. עדיין מלקקים את הפצעים. האבדות הרבות, אלפי החללים והפצועים, משרים דוק של תוגה על הציבור בישראל.

יהודה עֶצְבָּה היה בין אלפי חיילי המילואים שגויסו למערכה בסיני. על־אף ההפתעה ונקודת הפתיחה הגרועה שממנה יצא צה"ל למלחמה, הצליחו כוחותינו להשיב מלחמה שעה, לעבור אל מעבר לתעלת סואץ ולכתר את צבאות האוייב.

הסכם הפסקת האש נחתם בל בתשרי, אך יהודה וחבריו עדיין היו מגויסים. מתיחות כבדה עמדה באוויר, והיא לא התפוגג במהרה.

הגיעו ימי החנוכה. ברחבי מדבר סיני הדליקו החיילים את נרות החנוכה בחנוכיות מאולתרות. תרמילי פגזים ובתוכם פיסות בד שנתלשו משקים, לצד חול ונפט, היו לנרות.

וכך בין הגבלאות הוצתו השלהבות הקטנות והאירו את החושך. את אימת המלחמה החליפה האמונה בצנחן ישראל.

יהודה שכב על אדמת המדבר, ואת מוחו מילאו מחשבות רבות. יציאת מצרים, מלחמות החשמונאים ביוונים, המלחמות באויבי ישראל בעת החדשה - כל אלו התחברו בעיניו לשרשרת אחת. הוא חש חוליה ברצף בן אלפי שנים.

באחד מערבי החנוכה נקרא יהודה בדחיפות למפקדה. המתניה לו משימה - לצאת לבסיס במרכז הארץ. יהודה מתניע את הרכב הצבאי, פולקסווגן דאבל־קבינה. לידו מצטופפים עוד שני חיילים.

דרך ארוכה מצפה להם. הם נוסעים בחושך מוחלט. רק הפנסים מאירים את הדרך. קרוב לחצות הלילה, לאחר שגמאו מאות קילומטרים, הם מתחילים להתקרב ליעדם.

כבישי הארץ שוממים אף הם. גם כאן טרם שבו החיים לשגרה. "יש לי רעיון", מציע יהודה לחבריו. "ניסע אל ביתי בירושלים, נאכל משהו, נישן ונתרענן, ועם שחר נמשיך בדרךנו".

שני החיילים מסכימים בשמחה. אחרי שהייה ארוכה כליכך בתנאי שטח קשים - הגיע הזמן למנוחה ולמעט אווירה של בית. יהודה פונה לעבר ירושלים.

לפתע, ליד בית זית מעשה שטן, המנוע מתחיל להשמיע קולות משונים. הרכב מתקדם עוד כמה עשרות מטרים, ואז נעצר. תקלה.

"אוי לא", פולט יהודה. הוא מדליק את פנסי האיתות וניגש לפתוח את מכסה המנוע. הוא נובר בקרבי המנוע, וכשהוא מאבחן את הבעיה

- ליבו צונח בקרבו. רצועת המנוע נקרעה. "אני לא מאמין", הוא ממלמל בתדהמה, מביט סביבו בייאוש. "מאיפה אביא עכשיו רצועת מנוע חדשה? אין שום סיכוי לזוז מפה".

שני החיילים שאיתו שותקים גם הם. מה יעשו? אסור להם לנטוש את הרכב, המלא ציוד צבאי. מכשיר קשר

מאת מנחם ברוד

לומדים גאולה

בשמן קודשי משחתיו

גואל ישראל נקרא 'משיח'. בפשטות הכוונה למשיחה בשמן, כמו שנאמר (תהילים פט,כא): "מצאתי דוד עבדי בשמן קודשי משחתיו". אמנם כל מלכי בית דוד נושאים עמם את המעלה הזאת של המשיחה ב'שמן המשחה', אבל הגואל האחרון דווקא נקרא על שמה. מכאן שהשמן מבטא את מהותו הפנימית.

על משמעותו הרוחנית של השמן אפשר לעמוד מתוך התבוננות באירועי חנוכה. בחנוכה היה ניצחון גדול ביותר של עם ישראל על היוונים, אולם כאשר הגמרא (שבת כא,ב) שואלת "מאי (מהו) חנוכה?", אין היא מזכירה כמעט את ניצחון המלחמה ומתמקדת בנס פך השמן: "כשנכנסו יוונים להיכל, טימאו כל השמנים שבהיכל. וכשגברה מלכות בית חשמונאי וניצחום, בדקו ולא מצאו אלא פך אחד של שמן, שהיה מונח בחותמו של כוהן גדול; ולא היה בו אלא להדליק יום אחד. נעשה בו נס והדליקו ממנו שמונה ימים".

שמן וחכמה

שמן בכלל מסמל את החכמה. הדבר רמוז בגמרא (מנחות פ,ב): "מתוך שריגלים בשמן זית, חכמה מצויה בהם" - הרי לפנינו הקשר בין שמן לחכמה. שמן בעם ישראל מסמל את חכמת התורה - "כי היא חכמתכם ובינתכם לעיני העמים". וכאן נטושה המלחמה בין ישראל ליוונים - מלחמה על טהרתה של חכמת התורה.

היוונים "טימאו כל השמנים". ההקפדה של עם ישראל להדליק את המנורה בשמן טהור, אין בה לכאורה היגיון. לו היו אוכלים את השמן או אפילו מקריבים אותו על גבי המזבח, יש מקום לדבר על טומאה וטהרה; אך כאשר השמן משמש למאור בלבד - וכי יש הבדל בין אור של שמן טהור לאור של שמן טמא? הרמב"ם אומר שטומאה וטהרה בכלל "אינם מדברים שדעתה של אדם מכרעתם, והרי הם מכלל החוקים". על־אחת־כמה זכמה שההקפדה על הדלקת המנורה בשמן טהור דווקא היא דבר על־שכלי לחלוטין. נגד זה התקוממו היוונים - נגד היסוד העל־שכלי שיש בשמן של עם ישראל, היינו בחכמת התורה.

גילוי הסודות

אולם היהודים ידעו שחייבים לשמור על טהרתו של השמן. אמנם התורה היא חכמה, וככזאת היא נתפסת בכלי השכל. היא עצמה אף מחייבת ללמדה ולהבינה כשם שלומדים ומבינים כל דבר חכמה: צריך ללמוד, להתעמק, להקיש דבר לדבר, להקשות, לתרץ וכו'. כשרב פוסק הלכה הוא חייב לנמקה בשכל ובהיגיון; אבוי לו אם יפסוק הלכה על־פי השראות 'על־שכליות'.

אף־על־פי־כן יש בתורה יסוד על־שכלי מובהק. יהודי הלומד תורה יודע, שהצד המובן והמושג בתורה אינו אלא חלק ממהותה. התורה, במהותה האמיתית, היא חכמתו של הקב"ה, שלמעלה לגמרי מהשכל ומההבנה האנושיים; אלא שהקב"ה הליבש את חכמתו העצמותית בלבוש שכלי, שאף אנו נוכל להבינה ולתפסה בשכלנו. הכרה זו משנה מהותית את גישתו של יהודי לתורה. הוא אינו ניגש אליה כאל כל חכמה ושכל. יש בגישתו יסוד של קדושה, של התבטלות, של טהרה.

זאת לא יכלו היוונים לקבל. הם ביקשו לראות בתורה חכמה ושכל ככל החכמות. הם טימאו את השמן, המסמל את התורה. ניצחון החשמונאים הוא ניצחון הקדושה והטהרה, ולאורן אנו לומדים תורה ומקיימים מצוות עד היום הזה.

יסוד זה שבתורה ובמצוות הוא שיתגלה על־ידי משיח־צדקנו. בגאולה תתגלה פנימיות הדברים והכול יראו את המהות האלוהית שבכל דבר, שזה עניינו של השמן. שמן גם רומז ל'רזין דרזין' (סודי־סודות), שאף דבר זה יתגלה על־ידי משיח. לכן שמו העיקרי הוא 'משיח', על שם השמן.

אין ברשותם, ואין דרך להזעיק עזרה. באין ברירה מחליטים השלושה להמתין לכלי רכב שיחלפו. מדי פעם מבליח רכב מהחשכה, אולם מעשה שטן - אין רכב עוצר.

השעה כבר שתיים וחצי אחרי חצות. "אין מה לעשות", אומרים החיילים זה לזה, "ניאלץ לבלות את שארית הלילה הקפוא כאן, בשולי הדרך". החלומות על ארוחה דשנה ושינה במיטה נגוזו. במקומם באו נקישות השיניים הרועדות מקור, מהעייפות הרבה ומהפחד מפני המשפט הצבאי הצפוי להם.

המצב בכי רע. לפתע, כלא מאמין, מבחין יהודה בשני אורות שכאילו יורדים מתוך השמים החשוכים. האורות מתקרבים והולכים, ולפתע עוצר לידם רכב פולקסווגן דאבל־קבינה חדש, זהה לרכב שלהם. התדהמה רבה.

הנהג פותח את החלון ושואל: "אפשר לעזור לכם?". יהודה מביט באיש כלא מאמין. יהודי מבוגר, עטור זקן לבן ולראשו מגבעת שחורה. "חבר'ה", הוא אומר להם, "מה קרה?".

"אנחנו זקוקים לעזרה", משיב יהודה בשפל קול, ובתוך ליבו אינו מאמין שהאיש יכול לסייע לו. בייאוש הוא פולט: נקרעה לנו רצועת המנוע. רק רצועת מנוע חדשה תעזור לנו.

לתדהמתו של יהודה האיש מושיט את ידו לעבר המושב שלימינו, ומושיט ליהודה הנדהם רצועת מנוע חדשה. זה מביט חליפות במלאך שהופיע משמים וברצועה החדשה ואינו מצליח להוציא הגה מפיו. בטרם החיילים קלטו את שהתרחש - הרכב נעלם.

"אינני יודע אם להגדיר את זה נס", אומר יהודה עצבה, "אבל עד היום אני חש את ההצלה הפלאית שלנו באותו הלילה. בעבורי אותו יהודי לא היה אלא אליהו הנביא בכבודו ובעצמו".

ויהודה מוסיף: "אני במקצועי מספר סיפורים, אבל זה סיפור שחוויתי על בשרי. כשאני חושב על האירוע אני אומר לעצמי: מה הוא העניק לי - רצועה. המנוע היה תקין, הרכב היה שלם, אבל אם חסר הקשר - המכונית אינה יכולה לנוע... כך גם התפילין, שרצועותיהן קושרות את העם היהודי לשרשרת הדורות, ונותנות לו כוח לצלוח את הקשיים והצרות ולהגיע לחוף מבטחים".

(הסיפור מעובד על פי סיפורו של יהודה עצבה, כפי שמופיע באתר הסיפורים שלו)

יוסף מוקיר הנוכה

מתרמילי קליעים. מאז הכול היסטוריה", הוא אומר בחיך וסוקר במבטו את שורת החנוכיות העומדות זו לצד זו, בסדר מופתי.

חנוכיית הצוללת

הבן הופעת מהמתנה המושקעת והנכדים עוד יותר. גם הם ביקשו שייכן להם חנוכייה מקורית. הסבא לא איכזב והכין להם חנוכייה דמוית אמבולנס, כשהשמש מותקן על אלונקה הנישאת בידי שני חובשים זריזים. במהרה התאהב יוסף בתחביב החדש.

לאורך כל ימות השנה הוא מייצר חנוכיות מגוונות. לוחות הברית, תיבת נוח, מטוס, צוללת ומה לא. "אני חושב על רעיון, נוסע לקנות את חומרי הבנייה ומתחיל להרכיב", הוא מספר. "בעת האחרונה קצת קשה לי לנסוע ואני נזקק לעוזרת". כשיוסף מבקש לתת מתנת הערכה לאדם, הוא מתאים בעבורו חנוכייה. כך למשל העניק חנוכייה מעשה ידיו לרופא שטיפל בו, או למי שסייע לו בבניית המשקפיים המיוחדים שלו.

לכל חנוכייה מסר

איך אפשר להיות מרוכז בבניית חנוכיות בגיל מבוגר כליכך? "בינתיים אני מוסיף לבנות. יש תכניות לעוד כמה חנוכיות", משיב יוסף בפשטות. איזו חנוכייה חביבה עליך במיוחד?

מאת הרב יוסף גינזבורג, רב אזורי עומר

חייבים בברכה, יש לברך ברכה אחת על שניהם. אולם ביום קר וגשום, כשהברקים הבאים מן החום אינם מצויים, אין צורך להמתין לשמיעת הרעם, אלא מברכים מיד עם ראיית הברק, ואחר כך כששומעים את הרעם, מברכים עליו.

כשרואים את הבזק האור של הברק מברכים עליו, אף שלא נראה מראה הברק עצמו בין העננים.

אם בירך ואחר כך נתברר לו שטעה, וזה לא היה ברק (או רעם) החייב בברכה, יאמר קודם כול על ברכה זו "ברוך שם כבוד מלכותו לעולם ועד", ככל מי שטעה ואמר ברכה לבטלה, ולאחר מכן, כשיראה ברק או ישמע רעם, יברך שוב, ואפילו אם לא הסיח דעתו בינתיים, כי ברכתו הראשונה כאילו לא הייתה.

מקורות: שו"ע או"ח סי' רכז ס"א ונו"כ. פסקי תשובות שם ס"ק ג, והלכה ברורה שם ס"ק ז"ב, ושי"ג. סדר ברכות הנהגין פ"ג ה"טו וה"ז ופ"ט ה"י.

בעוד שנה וחצי הוא יחגוג מאה שנים, לאורך ימים ושנים טובות, אבל יוסף בן־שרה אינו מתרגש מהגיל. בביתו שבמושב ביצרון שליד גדרה הוא מוסיף לבנות חנוכיות יצירתיות במיוחד, ובכל חנוכה הוא מתלבט באיזו מהן להדליק. ככה זה כשיש לך בבית יותר ממאה חנוכיות.

הצצה קלה על מדפי החנוכיות בביתו מלמדת על המקוריות של יוסף, שאינו מפסיק להפתיע. יש שם חנוכייה מרהיבה בצורת שופר, יש גם בדמות אנייה ואפילו בתבנית אמבולנס.

מתנה מפתיעה

כשמדברים עם יוסף אפשר לחוש את משק כנפי ההיסטוריה. הוא נולד ברומניה, בימי מלחמת העולם הראשונה, בעיר הנפט הצפונית טרווישנה. אביו גויס למלחמה, נפצע ונשבה, ונפטר מפצעיו במחנה השבויים. יוסף זוכר היטב את בית הכנסת ברומניה. כשבגר התגייס לצבא הבריטי, ובהמשך השתתף בכל מערכות ישראל עד מלחמת ששת הימים. את ביתו קבע במושב ביצרון, הקים משפחה לתפארת ובנה משק חקלאי גדול.

העיסוק בחנוכיות התחיל לפני יותר משלושים שנה. "אחד מילדיי נולד בימי החנוכה, ובימים ששירת בצה"ל רציני להפתיעו עם מתנת יום הולדת מיוחדת. החלטתי להכין לו חנוכייה

פינת ההלכה

ברכת הברק והרעם

שאלה: כיצד מברכים על הברק ועל הרעם?

תשובה: המנהג הרווח הוא לברך על הברק 'עושה מעשה בראשית', ועל הרעם (שמראה יותר כוח וגבורה) 'שכוחו וגבורתו מלא עולם' (אף שמן הדין אפשר לברך כל אחת מהברכות על הברק או על הרעם). אפילו אם בעת אמירת ברכת הברק החל להישמע הרעם, יש לסיים את הברכה, ורק אחר כך, אם זה עדיין בתוך כדי דיבור (זמן אמירת "שלום עליך רבי") לגמר שמיעת הרעם - מברכים גם עליו. אבל אם עדיין לא התחילו לברך וכבר נשמע הרעם, יש לברך ברכה אחת על שניהם.

אין מברכים אלא על הברק הבא מתוך מזג אוויר חורפי, שהוא מלווה ברעם, אבל לא על ברק שבא מחמת חום או מכל סיבה אחרת. אם מסופקים בסבת הברק וממתנים לרעם כדי לוודא שאכן

יוסף והחנוכיות (צילום: י' בלינקו, 'בקהילה')

שאלנו. "אני אוהב את כולן בשווה", הוא משיב מיד. "לכל חנוכייה משמעות משלה. אי אפשר לבנות חנוכייה בלי מסר. הרי אנו חוגגים את חנוכה לציון הנס הגדול שקרה לעם ישראל. וכי אפשר להכין סתם חנוכייה? היא צריכה לבטא משהו".

אמנם יוסף כבר בן תשעים ושמונה אבל רוחו צעירה. מה המתכון לחיים ארוכים כליכך, שאלנו לסיום. יוסף מחייך, ומשיב: "לברך אדם בבוקר ולחייך לכל אחד ואחד. זה לא עולה כסף, וזו השקעה לטווח ארוך". רשמנו.

ברכות וישועות

רבים נושעו מברכותיו הקדושות של הרבי מליובאוויטש

גם כיום אפשר לעלות ולהשתטח על 'הציון' הקדוש של הרבי, ולשלוח מכתבים ל'ציון' לבקשת ברכה.

ohel chabad lubavitch, 226_20 Francis

Lewis Blvd. Cambria Heights, N.Y 11411

Tel: 1-718-723 4545, Fax: 1-718-723 4444

www.ohelchabad.org

רוצים לדעת מה יהיה?

הספר שמסביר בלשון בהירה את חשיבות האמונה בביאת המשיח, מהי הגאולה, מה יעשה המשיח, כיצד יתגלה, ומה יקרה באחרית הימים

368 עמודים | כריכה קשה

להזמנות: טל' 1-718-6041020

יש מה לספר!

כך ראשון בסדרה המכנסת את הסיפורים האהובים שפורסמו ב'שיחת השבוע'

63 סיפורים מופלאים על צדיקי ישראל מכל החוגים

עריכה חדשה | עיצוב מרהיב | 320 עמודים | כריכה קשה

להזמנות: טל' 1-718-6041020

